

ZAÚJALO NÁS

Globálny inovačný index 2024

Svetová organizácia duševného vlastníctva na jeseň 2024 publikovala nový Globálny inovačný index 2024 (GII), ktorý opäť hodnotí inovačný potenciál krajín sveta. Do hodnotenia bolo zaradených 133 svetových ekonomík.

Čo je globálny inovačný index?

Dáta GII každoročne spracúva Svetová organizácia duševného vlastníctva (WIPO) a zohľadňuje približne 80 ukazovateľov, ktoré sú rozdelené do dvoch kategórií – inovačné vstupy a inovačné výstupy. Pri tvorbe inovácií sú dôležité inovačné vstupy, ako je vysokokvalifikovaná pracovná sila, vzdelávacie a výskumné pracoviská, služby pre podnikateľov, dostatočný počet dodávateľov, sofistikovaný trh, infraštruktúra a prístup ku kapitálu. Inovačný výstup je široký pojem líšiaci sa od odvetvia k odvetviu. Merat' ho, znamená vyčíslit', do akej miery nápady na nové výrobky a služby, pochádzajúce z inovatívnych odvetví, predstavujú ekonomickú pridanú hodnotu a ovplyvňujú schopnosť preniknúť na trh.

GII ovplyvňujú inovačné vstupy a inovačné výstupy. Medzi inovačné vstupy patrí napr. legislatívne prostredie, stabilné podnikateľské prostredie, infraštruktúra, vzdelávanie, vysoké školstvo, výskum a vývoj, ekologická udržateľnosť, investície, dostupnosť financovania, konkurencia na trhu, vysokokvalifikovaná pracovná sila a ďalšie. Medzi inovačné výstupy patrí napr. tvorba inovácií, dopad vytvorených inovácií, nehmotné aktíva, kreatívny priemysel, kreativita v online priestore a ďalšie.

Vo výsledkoch rebríčka GII 2024 dominuje Švajčiarsko, ktoré si už 14. rok po sebe udržuje najlepšiu pozíciu, najmä v oblasti inovačných výstupov.

P. č.	Štát	Skóre	Región
1.	Švajčiarsko	67,5	Európa
2.	Švédsko	64,5	Európa
3.	Spojené štáty	62,4	Severná Amerika
4.	Singapur	61,2	Juhovýchodná Ázia, východná Ázia a Oceánia
5.	Spojené kráľovstvo	61,0	Európa
6.	Kórejská republika	60,9	Juhovýchodná Ázia, východná Ázia a Oceánia
7.	Fínsko	59,4	Európa
8.	Holandsko	58,8	Európa
9.	Nemecko	58,1	Európa
10.	Dánsko	57,1	Európa
11.	Čína	56,3	Juhovýchodná Ázia, východná Ázia a Oceánia
12.	Francúzsko	55,4	Európa
13.	Japonsko	54,1	Juhovýchodná Ázia, východná Ázia a Oceánia
14.	Kanada	52,9	Severná Amerika
15.	Izrael	52,7	severná Afrika a západná Ázia
16.	Estónsko	52,3	Európa
17.	Rakúsko	50,3	Európa
18.	Hongkong, Čína	50,1	Juhovýchodná Ázia, východná Ázia a Oceánia
19.	Írsko	50,0	Európa
20.	Luxembursko	49,1	Európa

Zdroj: WIPO 2024

Medzi najinovatívnejšie ekonomiky sveta v roku 2024 patria aj Švédsko, Spojené štáty, Singapur a Spojené kráľovstvo. V Európe okrem Švajčiarska, Švédska a Spojeného kráľovstva dominuje aj Fínsko, Holandsko, Nemecko a Dánsko. Zo zistení vyplýva, že v rebríčku GII 2024 sa medzi najlepšími 20 ekonomikami z celého sveta nachádza až 12 európskych krajín. Pozitívny výsledok zaznamenalo Česko, ktoré sa dostalo do najlepšej tridsiatky a Poľsko, ktoré sa dostalo do najlepšej štyridsiatky.

Z analýzy WIPO vyplýva, že Čína, Turecko, India, Vietnam, Filipíny, Irán a Maroko sú najrýchlejšie rastúcimi ekonomikami v oblasti inovácií za posledné desaťročie. Saudská Arábia a Katar sa dostali do najlepšej päťdesiatky; Indonézia a Gruzínsko sa umiestnili do najlepšej šesťdesiatky.

GII 2024 vyzdvihol dva aspekty – súťaživosť a zameranie na kvalitu. Krajiny, ktoré kladú dôraz na kvalitu inovácií a ich aplikáciu, majú tendenciu dosahovať lepšie výsledky. Napríklad, zatiaľ čo krajiny s vysokým počtom inováčných výstupov, ako je Čína, sa zameriavajú na kvantitu, iné krajiny, ako Švajčiarsko a Švédsko, sa vyznačujú kvalitnými inováčnymi výstupmi a vysokou úrovňou spolupráce medzi podnikmi a akademickými inštitúciami.

Zároveň je zrejmé, že krajiny majú rôzne prístupy k inováciám a že diverzifikácia priemyslu a spolupráca medzi univerzitami a podnikmi sú kľúčové na dosiahnutie úspechu. Napríklad Rakúsko vyniká v spolupráci medzi výskumom a priemyslom. Zároveň sa poukazuje aj na vplyv klimatických zmien na inováčné stratégie – v posledných rokoch sa stále viac krajín snaží prispôbiť svoje inováčné stratégie, aby zohľadnili environmentálne výzvy. Klimatické zmeny sa stali kľúčovým faktorom pri hodnotení inovácií, pričom mnohé krajiny investujú do technológií zameraných na udržateľnosť a obnoviteľné zdroje energie.

Kľúčovú úlohu v inováčných procesoch na celom svete zohráva aj digitálna transformácia. Krajiny, ktoré investujú do digitálnych technológií a inovácií, ako sú umelá inteligencia a internet vecí, dosahujú v inováčnom indexe lepšie výsledky. Uvedené technológie nielen zefektívňujú výrobné procesy, ale aj otvárajú nové možnosti. Tento trend naznačuje, že úspešné inováčné ekosystémy budú čoraz viac závislé od schopnosti krajín prispôbiť sa digitálnym zmenám, ktoré sa budú dať využiť na zlepšenie hospodárskej konkurencieschopnosti.

Viac informácií je dostupných na webovej stránke [WIPO](https://www.wipo.int/gii).

... a ako v hodnotení obstálo Slovensko?

Slovensko sa z hľadiska inováčného potenciálu za posledný rok zhoršilo o jednu priečku. V hodnotení, ktoré pozostáva zo 133 ekonomik, sa Slovensko **v roku 2024 umiestnilo na celkovom 46. mieste**.

Inováčné vstupy a výstupy

V kategórii inováčných vstupov sa Slovensko umiestnilo na 52. mieste. To je o jednu priečku horšie ako minulý rok. Tento pokles poukazuje na slabiny v oblastiach, ako sú infraštruktúra, ľudský kapitál a výskum, ktoré sú kľúčovými faktormi podporujúcimi inovácie.

V oblasti inováčných výstupov sa Slovensko v rámci Globálneho inováčného indexu 2024 umiestnilo na 44. mieste. To znamená, že krajina dokáže efektívnejšie pretaviť svoje investície do konkrétnych výsledkov, ako sú patenty, exporty hi-tech produktov a inovatívne produkty. Aj napriek nižším investíciám do inovácií Slovensko vyniká v schopnosti generovať hmatateľné výstupy z dostupných zdrojov.

Výkon Slovenska podľa jednotlivých pilierov

GII hodnotí krajiny prostredníctvom siedmich pilierov:

1. **Inštitúcie** (63. miesto): Obzvlášť slabé je slovenské podnikateľské prostredie, umiestnilo sa na 124. mieste, čo naznačuje vysokú neistotu a výzvy pre podniky.

2. **Ľudský kapitál a výskum** (52. miesto): Slovensko v nich zaostáva, najmä v oblasti spolupráce medzi univerzitami a priemyslom, umiestnilo sa na 101. mieste. Napriek tomu je krajina na 31. mieste v počte výskumníkov na milión obyvateľov a na 39. mieste vo výdavkoch na výskum a vývoj.

3. **Infraštruktúra** (47. miesto): Hoci Slovensko zlepšuje oblasti, ako je prístup k informačným a komunikačným technológiám, vo väčšine oblastí zaostáva za regionálnym priemerom Európy. Ekologická udržateľnosť (12. miesto) je nadpriemerná s vysokým počtom environmentálnych certifikácií ISO 14001.

4. **Sofistikovanosť trhu** (68. miesto): Sofistikovanosť trhu, najmä v oblasti rizikového kapitálu a hrubej tvorby kapitálu, vykazuje veľké slabiny. V hodnotení objemu rizikového kapitálu vo vzťahu k HDP sa Slovensko umiestnilo na 77. mieste, čo poukazuje na obmedzené možnosti investícií do podnikateľských aktivít/podnikania.

5. **Sofistikovanosť podnikania** (43. miesto): Slovensko je dobre hodnotené v oblasti znalostných pracovníkov, ale chýbajú mu silné inováčné prepojenia, ako je spolupráca

medzi verejným a súkromným výskumom, čo brzdí jeho potenciál pre inováciu naprieč sektormi.

6. Znalosti a technologické výstupy (31. miesto): Slovensko vyniká v oblasti výroby hi-tech produktov (6. miesto) a hi-tech exportov (29. miesto), čo robí tieto sektory kľúčovými hnacími silami inovácií.

7. Kreatívne výstupy (58. miesto): Slovensko dosiahlo niekoľko pozoruhodných úspechov v exporte kreatívnych výrobkov (9. miesto) a vo výrobe hraných filmov (15. miesto), čo zdôrazňuje jeho potenciál v kreatívnom priemysle.

Naše silné stránky

1. Hi-tech výroba: Slovensko sa umiestnilo na 6. mieste na svete v hi-tech výrobe, čo poukazuje na pokročilú úroveň technológií v jeho výrobnom sektore.

2. Export kreatívnych výrobkov: Slovensko je na 9. mieste v globálnom rebríčku exportu kreatívnych výrobkov, čo predstavuje významný podiel jeho obchodu, najmä v oblastiach dizajnu, módy a médií.

3. Certifikácie ISO 14001: Slovensko je na 10. mieste v počte environmentálnych certifikácií ISO 14001, čo zdôrazňuje jeho záväzok k trvalej udržateľnosti.

Naše slabé stránky

1. Stabilita politík pre podnikanie (110. miesto): Politické prostredie na podnikanie na Slovensku je považované za nestabilné, čo môže odradiť domáce aj zahraničné investície. To je jedna z hlavných slabín krajiny a naznačuje potrebu reforiem na zlepšenie podnikateľskej dôvery.

2. Spolupráca medzi univerzitami a priemyslom (101. miesto): Spolupráca medzi akademickými inštitúciami a priemyslom chýba, čo brzdí prenos výskumu do praktických, komerčne využiteľných inovácií.

3. Rizikový kapitál (77. miesto): Napriek 337,8 % nárastu prijatého rizikového kapitálu medzi rokmi 2022 a 2023 je Slovensko stále nízko hodnotené v dostupnosti rizikového kapitálu v pomere k HDP.

Najvyššie skóre spomedzi slovenských univerzít v hodnotení GII dosiahli opäť ako v minulom roku Univerzita Komenského v Bratislave, Univerzita Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach a Žilinská univerzita v Žiline.

V kategórii najhodnotnejších globálnych značiek sa najvyššie umiestnil SLOVNAFT. V kategórii najväčších spoločností na Slovensku s vysokou intenzitou nehmotného majetku sa umiestnili Tatry Mountain Resorts, a. s., GEVORKYAN, s. r. o., a VIPO, a. s.

Čo robí Úrad priemyselného vlastníctva Slovenskej republiky, aby sa zlepšil v rebríčku?

Zaviedol a rozšíril nasledujúce služby:

- audit priemyselných práv pre malé a stredné podniky,
- rešeršné služby pre vedecko-výskumné pracoviská,
- prednášková činnosť pre priemyselné a obchodné komory,
- zriadenie komunikačného odboru a rozšírenie vzdelávacích služieb,
- online sledovanie konaní úradu,
- Fast Track pre ochranné známky – zrýchlené konanie bolo zavedené v septembri 2020; prihlasovateľovi garantuje zverejnenie ochrannej známky do 30 dní od podania prihlášky,
- Fast Track pre patenty – zrýchlené konanie bolo zavedené v marci 2021; prihlasovateľovi garantuje udelenie patentu do dvoch rokov od podania prihlášky,
- Fast Track pre dizajny – zrýchlené konanie bolo zavedené v júni 2021; prihlasovateľovi garantuje zápis dizajnu do registra do 45 pracovných dní,
- Fast Track pre úžitkové vzory – zrýchlené konanie bolo zavedené v septembri 2023; prihlasovateľovi garantuje zápis úžitkového vzoru do registra spravidla do šiestich mesiacov, najneskôr do siedmich mesiacov.

Zdroj: WIPO 2024; ÚPV SR 2024
Spracovali: Patrícia Šimková a Emil Žatkuliak